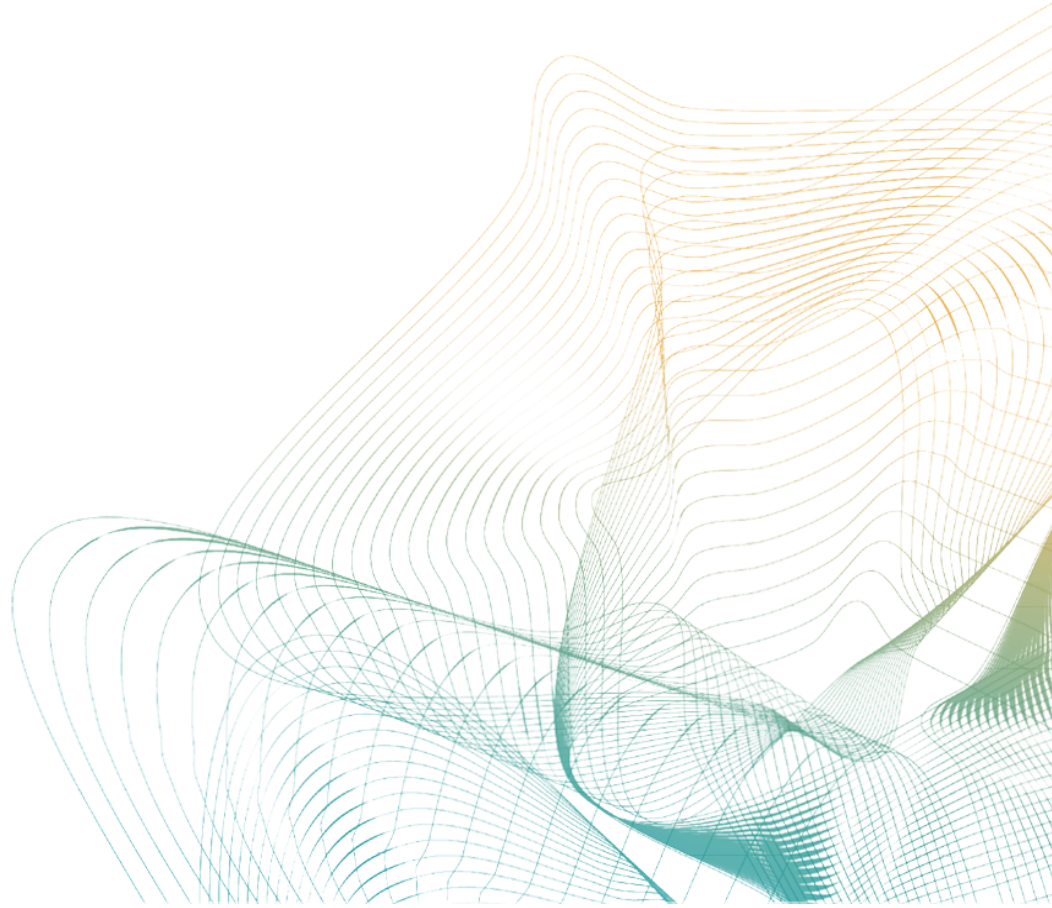

Temmuz Ayı Fiyat Gelişmeleri

5 Ağustos 2020

Özet

Tüketici fiyatları Temmuz ayında yüzde 0,58 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,86 puan gerileyerek yüzde 11,76 olmuştur. Enerji fiyatları uluslararası petrol fiyatlarındaki toparlanmaya bağlı olarak artışını sürdürürken, gıda yıllık enflasyonu sınırlı bir düşüş kaydetmiştir. Temel mal grubu yıllık enflasyonu bir önceki yılın aynı ayındaki vergi ayarlamalarının oluşturduğu baz etkisiyle gerilemiş, hizmet enflasyonu ise yatay seyretmiştir. Bu görünüm altında B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu azalırken, eğilimleri yükselmiştir.

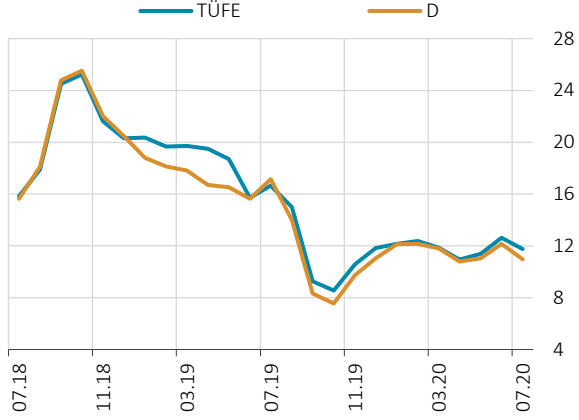
Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

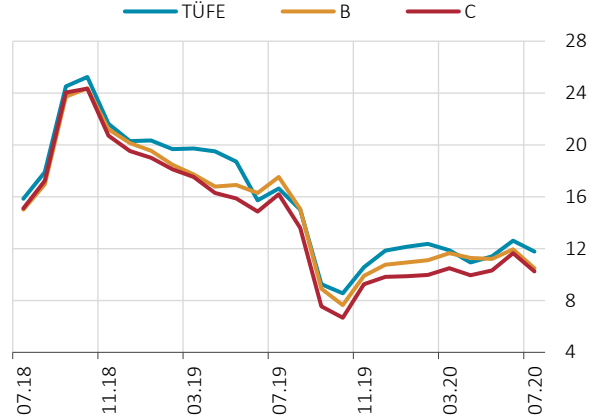
Temmuz ayında tüketici fiyatları yüzde 0,58 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,86 puan azalarak yüzde 11,76 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 1,46 ve 1,39 puan azalarak yüzde 10,49 ve yüzde 10,25 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre temel mal, gıda ve enerji gruplarının katkıları sırasıyla 0,78, 0,12 ve 0,06 puan azalmış, alkol-tütün-altın ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,08 ve 0,02 puan artmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

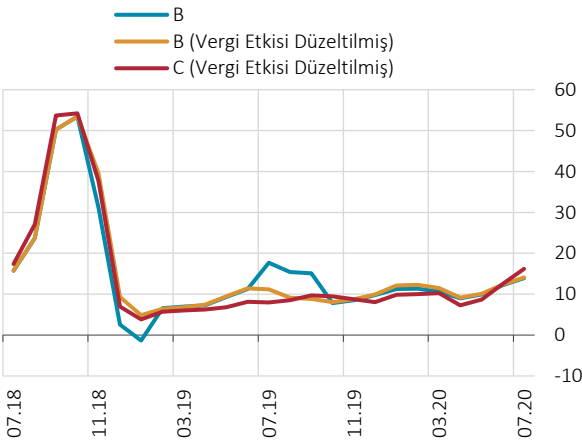

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

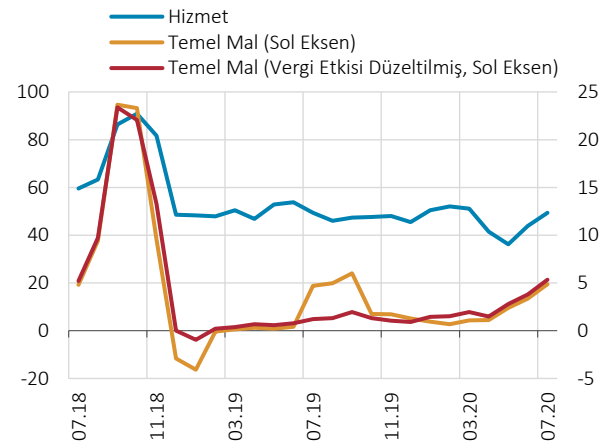

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimlerinde artış gözlenmiştir (Grafik 3). Bu dönemde, enflasyon eğilimi temel mal grubunda daha belirgin olmak üzere temel mal ve hizmet gruplarında yükselmiştir (Grafik 4).

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

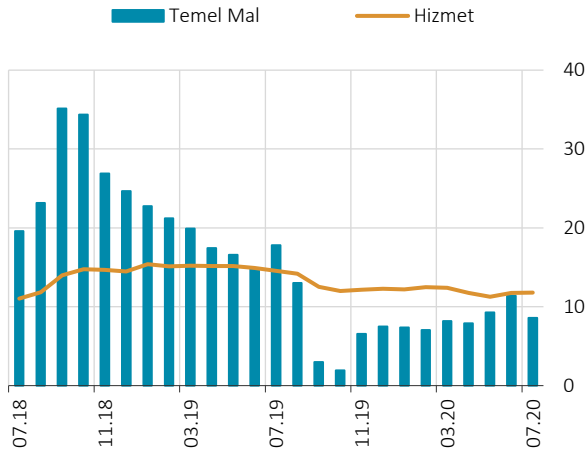
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

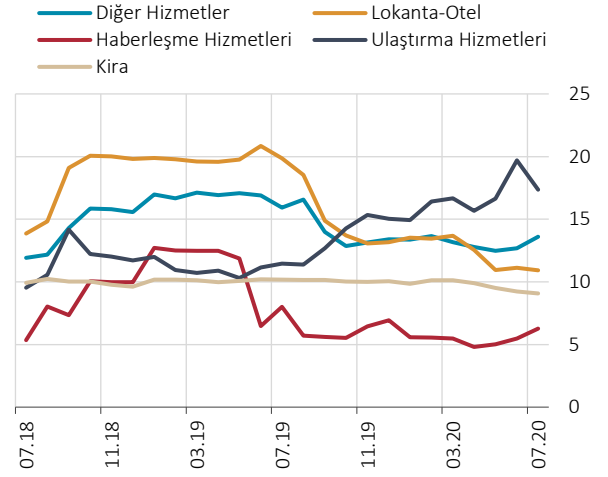
Hizmet fiyatları Temmuz ayında yüzde 1,06 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu yatay seyrederek yüzde 11,80 olmuştur (Grafik 5). Yıllık enflasyon haberleşme ve diğer hizmetler grubunda yükselirken, ulaştırma hizmetleri başta olmak üzere diğer alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 6). Ulaştırma hizmetleri fiyatlarındaki düşüşte tavan fiyat uygulamasının da etkisiyle fiyatları azalan şehirlerarası otobüs kalemi (yüzde 6,33) belirleyici olmuştur. Lokanta-otel grubunda fiyatlar bir önceki aya göre bir miktar yavaşlayarak artmaya devam etmiştir. Diğer hizmetler grubunda kişisel ulaştırma araçlarının bakım ve onarımı, eğitim hizmetleri ve paket tur fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiş, berber ve kuaför hizmetleri fiyatlarındaki artışlar ise bir

miktar yavaşlamıştır. Öte yandan, bazı hizmet sektörlerine uygulanacak KDV indirimlerinin önümüzdeki dönemde grup enflasyonunu olumlu etkileyeceği değerlendirilmektedir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

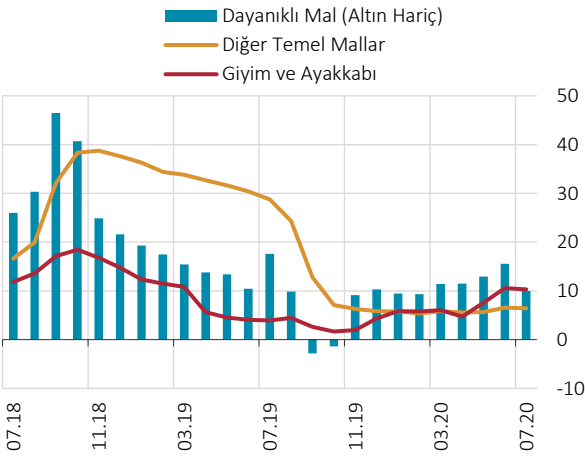

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

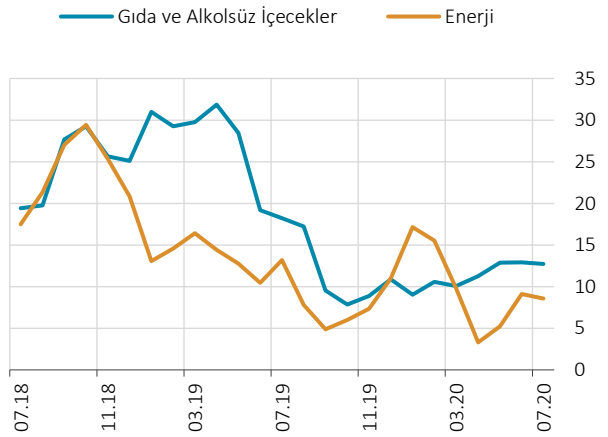

Temel mal grubu enflasyonu Temmuz ayında 2,81 puan düşüşle yüzde 8,58 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Temmuz ayında mobilya, otomobil ile elektrikli ve elektriksiz ev aletleri alt kalemlerinde fiyat artışları izlenmesine karşın, geçen yılın aynı dönemdeki yüksek bazın etkisiyle dayanıklı mal grubu yıllık enflasyonu belirgin bir oranda düşmüştür. Bu dönemde giyim fiyatları aylık bazda mevsim ortalamalarına yakın bir gerileme kaydederken, diğer temel mal grubu fiyatlarında ise ılımlı bir artış gözlenmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

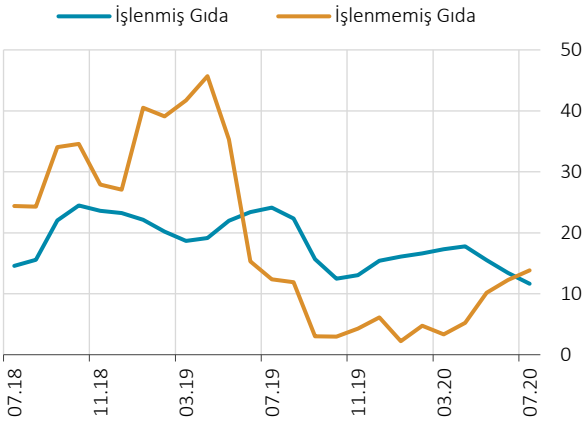
Enerji grubu fiyatları Temmuz ayında yüzde 2,50 oranında artmıştır (Tablo 1). Son dönemlerde uluslararası enerji fiyatlarında gözlenen toparlanmaya bağlı olarak akaryakıt ve tüpgaz fiyatları Temmuz ayında sırasıyla yüzde 5,73 ve yüzde 4,99 oranında yükselmiştir. Ayrıca bu dönemde şebeke suyu fiyatları yüzde 2,46 oranında artış kaydetmiştir. Bu gelişmelere karşın, bir önceki yılın aynı dönemdeki yönetilen kalemlerden elektrik fiyat ayarlaması kaynaklı yüksek baz sebebiyle, enerji grubu yıllık enflasyonu 0,55 puan gerileyerek yüzde 8,57 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 8).

Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Temmuz ayında 0,20 puan düşerek yüzde 12,73 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). İşlenmemiş gıda fiyatları aylık yüzde 2,77 gerilerken, baz etkisi nedeniyle grup yıllık enflasyonu yüzde 13,85'e yükselmiştir. İşlenmiş gıdada son dönemde gözlenen olumlu seyir Temmuz ayında belirginleşmiş ve aylık fiyat artışı yüzde 0,16 olmuştur. Bu doğrultuda, baz etkisinin de katkısıyla

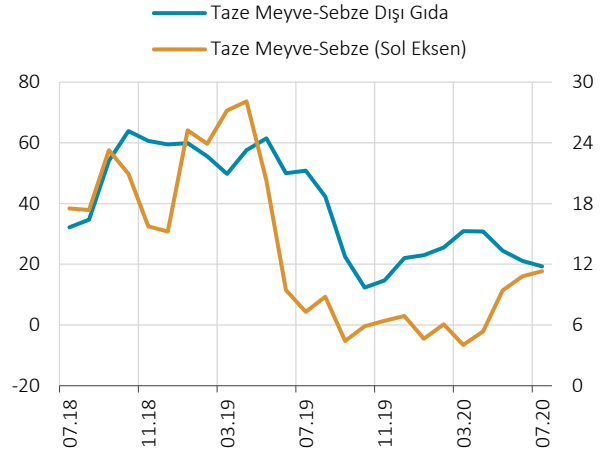
grup yıllık enflasyonu yüzde 11,64'e gerilemiştir (Grafik 9). Taze meyve ve sebze fiyatlarındaki aylık düşüş sınırlı kalırken, diğer işlenmemiş gıda grubu fiyatları yatay seyretmiştir. Diğer işlenmemiş gıdada yumurta fiyatlarındaki artış dikkat çekerken, son dönemde aylık enflasyonu yüksek seyreden bakliyat grubunda ise fiyatlar gerilemiştir. İşlenmiş gıda grubu fiyatlarındaki olumlu görünümün alt gruplara yayıldığı gözlenmiştir. Bu gelişmelerle, taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon bir miktar düşmüştür (Grafik 10).

Temmuz ayı başında tütün ve alkol ürünlerinden alınan maktu ve asgari maktu ÖTV tutarlarının Yİ-ÜFE'deki altı aylık değişime endeksli olarak yükseltilmesine istinaden alkollü içecek fiyatları yüzde 3,61 oranında artarken, tütün ürünleri fiyatları yatay seyretmiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

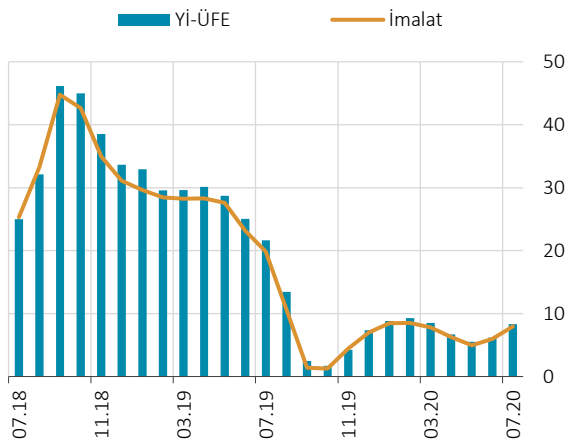
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

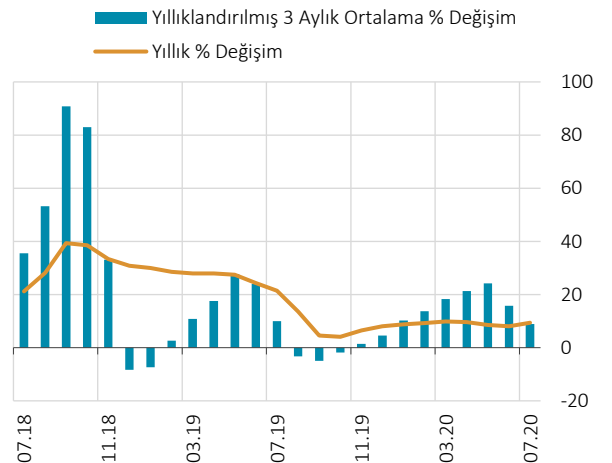
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Temmuz ayında yüzde 1,02 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 2,16 puan artarak yüzde 8,33 olmuştur (Grafik 11 ve Tablo 3). Petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının mevsimsellikten arındırılmış eğilimi bu dönemde azalmıştır (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

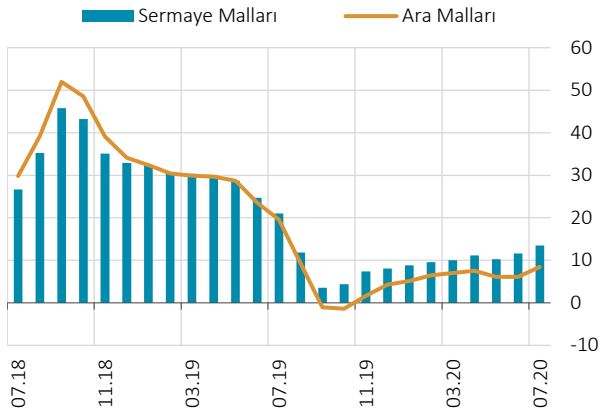
Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

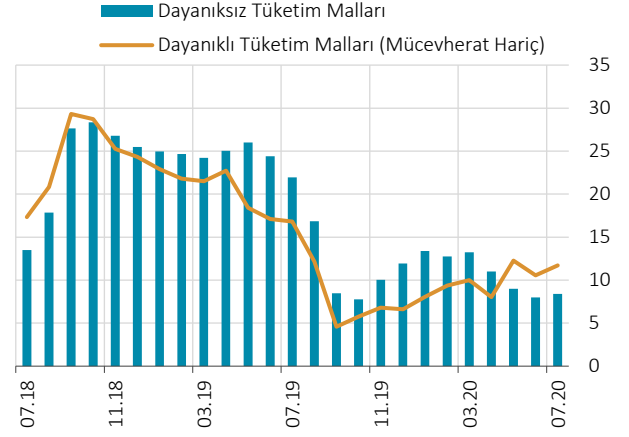
Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda belirgin olmak üzere bütün alt gruplarda yükselmiştir (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Aylık bazda, enerji fiyatlarındaki artışta uluslararası petrol fiyatlarındaki görünüme bağlı olarak rafine edilmiş petrol ürünleri ve ham petrol ile gaz

imalatı fiyatları belirleyici olmuştur. Ara malları fiyatlarındaki artışta değerli ana metaller, temel kimyasallar ve demir dışı metal cevherleri öne çıkarken; sermaye malları grubundaki artışta motorlu kara taşıtları ile parça ve aksesuarları ve makineler etkili olmuştur. Dayanıklı tüketim malları fiyatları mobilya, ev aletleri ve mücevherat kaynaklı yükselirken; dayanıksız tüketim malları fiyatları işlenmiş et ürünleri ile meyve ve sebze fiyatlarındaki düşüşle beraber gerilemiştir. Özetle, Temmuz ayında üretici fiyatlarının yıllık enflasyonu artarken ana eğilimi yavaşlamıştır.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Temmuz 2020	Temmuz 2019	Temmuz 2020	Temmuz 2019
TÜFE	0,58	1,36	11,76	16,65
1. Mallar	0,38	1,49	11,70	17,45
Enerji	2,50	3,01	8,57	13,19
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	-1,28	-1,11	12,73	18,21
İşlenmemiş Gıda	-2,77	-4,11	13,85	12,37
Taze Meyve-Sebze	-8,08	-9,36	17,73	4,30
Diğer İşlenmemiş	0,08	-1,24	11,78	16,80
İşlenmiş Gıda	0,16	1,74	11,64	24,15
Ekmek ve Tahıllar	0,38	1,38	12,90	25,66
Diğer İşlenmiş	0,04	1,94	10,96	23,35
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,83	2,75	12,05	18,48
Temel Mallar	0,56	3,16	8,58	17,81
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	2,79	7,99	9,98	17,58
Giyim ve Ayakkabı (*)	-3,57	-3,30	10,28	3,95
Diğer Temel Mallar	0,54	0,70	6,41	28,73
Alkollü İçecekler ve Tütün	0,23	0,75	21,78	19,23
Altın	6,36	1,04	51,12	33,38
2. Hizmetler	1,06	1,03	11,80	14,57
Kira	1,00	1,13	9,07	10,17
Lokanta ve Oteller	1,22	1,42	10,92	19,85
Ulaştırma Hizmetleri	-0,91	1,06	17,37	11,45
Haberleşme Hizmetleri	1,24	0,49	6,26	8,00
Diğer Hizmetler	1,61	0,79	13,61	15,93
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,71	2,04	10,49	17,53
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,83	2,10	10,25	16,20
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	1,08	2,16	10,97	17,13
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	0,64	1,01	10,60	16,94

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2020		Temmuz 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	0,58	11,76	1,36	16,65
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	-1,28	12,73	-1,11	18,21
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	0,23	21,78	0,75	19,23
Giyim ve Ayakkabı	6,96	-3,48	10,34	-3,20	4,18
Konut	14,34	0,93	12,53	3,10	16,05
Ev Eşyası	7,77	2,38	7,78	4,24	25,41
Sağlık	2,80	0,80	14,17	0,25	17,93
Ulaştırma	15,62	2,44	8,81	4,46	13,67
Haberleşme	3,80	1,76	5,81	0,83	6,29
Eğlence ve Kültür	3,26	1,33	6,04	1,60	17,47
Eğitim	2,58	1,74	12,60	0,90	13,68
Lokanta ve Oteller	8,67	1,22	10,92	1,42	19,85
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	2,39	21,90	0,63	26,93

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Temmuz 2020		Temmuz 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,02	8,33	-0,99	21,66
Madencilik	3,23	4,11	8,94	-0,43	20,59
İmalat	89,22	0,99	7,95	-0,84	19,88
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	0,66	9,23	-0,88	20,24
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	0,64	9,35	-0,58	21,42
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	-0,44	12,69	-3,36	47,57
Su Temini	0,95	3,74	12,06	-0,67	-6,03
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		0,94	8,47	-1,23	19,57
Dayanıklı Tüketim Malları		2,15	14,54	0,81	17,73
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,93	11,70	0,90	16,82
Dayanısız Tüketim Malları		-0,21	8,38	-0,56	21,96
Sermaye Malı		1,22	13,50	-0,50	21,05
Enerji		3,62	0,65	-2,19	31,15

Kaynak: TÜİK.